

Warszawa, dn. 13 grudnia 2021 r.

FRPL/199/2021/MG

dr hab. n. med. Jan Kochanowicz
Dyrektor Uniwersyteckiego Szpitala
Klinicznego w Białymstoku

ul. M. Skłodowskiej-Curie 24a
15-276 Białystok

Szanowny Panie Dyrektorze,

Działając w imieniu Fundacji Rodzić po Ludzku (dalej „Fundacja”), która już od 25 lat działa na rzecz polepszenia standardów opieki okołoporodowej w polskich szpitalach, w związku informacjami otrzymanymi przez Fundację, iż w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym w Białymstoku (dalej „Szpital”) **w przypadku kobiet zakażonych COVID-19 noworodki są separowane wbrew woli matek, zwracam się do Pana z wnioskiem o podjęcie natychmiastowej interwencji oraz zainicjowanie odpowiednich działań mających na celu dostosowanie procedur postępowania do standardów opieki okołoporodowej obowiązujących w czasie pandemii COVID-19, opartych na aktualnym stanie wiedzy oraz obowiązujących przepisach prawa w tym zakresie.**

Wskazane powyżej postępowanie jest sprzeczne z obowiązującymi zasadami opieki okołoporodowej ustanowionymi na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej (Dz. U. 2018 poz. 1756) oraz wydanymi przez Ministerstwo Zdrowia zaleceniami dotyczącymi sposobu postępowania w związku z aktualną sytuacją epidemiologiczną w przypadku noworodków matek zakażonych lub z podejrzeniem Covid-19 z dnia 29 września 2020 r., aktualizowanymi w dniu 12 listopada 2020 r.

Zdaniem Fundacji **przymusowa separacja dziecka od matki, jak również brak możliwości karmienia piersią, w sposób negatywny wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne obojga.** Nie ulega wątpliwości, że pierwsze godziny życia dziecka są najważniejsze zarówno w zakresie budowania relacji matka-dziecko, ale przede wszystkim dla budowania odporności i ochrony zdrowia noworodka, co jest niezmiernie ważne zwłaszcza w sytuacji pandemii SARS-CoV-19 oraz w przypadku przebywania noworodka na tzw. „brudnym” oddziale (nomenklatura najczęściej przyjęta przez szpitale). Udowodnionym jest, iż obecność rodzica/opiekuna przy swoim dziecku zmniejsza ilość bezdechów, wpływa na szybsze przybieranie na wadze, zmniejsza stres oraz odczuwanie bólu, co wpływa na to, że rodzic/opiekun prawny jest istotnym członkiem zespołu leczącego dziecko.

Aktualne obowiązujące zalecenia dotyczące sposobu postępowania w związku z aktualną sytuacją epidemiologiczną w przypadku noworodków matek zakażonych lub z podejrzeniem COVID-19 wraz

z aktualizacją z dnia 12 listopada 2020 r., wprowadziły jasną zasadę, iż **izolacja dziecka od matki (w przypadkach innych niż stan zdrowia obojga) zależy od decyzji matki**. Z informacji uzyskanych przez Fundację wynika, że dziecko zostało zabrane matce wbrew jej jasno wyrażonemu sprzeciwowi w tym zakresie. Postępowanie takie naraża Szpital na roszczenia, gdyż izolacja dzieciaka od matki, bez wskazań zdrowotnych (konieczność hospitalizacji), stanowi ograniczenie praw rodzicielskich, które zgodnie z prawem może nastąpić wyłącznie na podstawie orzeczenia sądu. Każdy bowiem ma prawo do ochrony życia rodzinnego (art. 48 Konstytucji RP) i niezwykle daleko idącym naruszeniem tego prawa jest oddzielenie matki od dziecka i uniemożliwienie im przebywania ze sobą, zwłaszcza w tak ważnym momencie, jak pierwsze dni życia noworodka. Dodatkowo wartym podkreślenia jest, iż zgodnie z art. 68 ust. 3 Konstytucji RP *„Władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, kobietom ciężarnym, osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku”*.

Wartym podkreślenia jest także fakt, iż **ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta** (Dz. U. 2009 Nr 52 poz. 417, z późn. zm., dalej „Ustawa”) w przypadku wystąpienia zagrożenia epidemicznego **dopuszcza możliwość ograniczenia praw pacjenta, nie zezwala jednak na całkowite wyłączenie możliwości korzystania z poszczególnych praw**. Zgodnie z Ustawą stacjonarne podmioty lecznicze zobowiązane są do stworzenia optymalnych warunków realizujących prawo do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej (art. 34 ust. 3 Ustawy), sprawowanej przez rodziców lub inne upoważnione osoby bliskie, bez ograniczeń czasowych (i w dzień, i w nocy). Jak wskazuje dr hab. Dorota Karkowska w komentarzu do Ustawy¹ „nade wszystko jednak muszą być wprowadzone rozwiązania pozwalające na sprawne egzekwowanie tego prawa.” W związku z powyższym działania polegające na niedopuszczaniu matki do dziecka, stanowią w opinii Fundacji naruszenie zbiorowych praw pacjenta. Jednoznaczne stanowisko w tej sprawie zajęli zarówno Rzecznik Praw Pacjenta jak i Rzecznik Praw Dziecka², podnosząc że pandemia nie może być sama w sobie uzasadnieniem oddzielenia dziecka od jego rodziców.

Jak zostało już uprzednio wspomniane przymusowe oddzielenie matki od dziecka stanowi także naruszenie dóbr osobistych. Pogląd, że więź rodzinna jest dobrem osobistym chronionym w prawie cywilnym, nie jest obecnie kwestionowany ani w orzecznictwie, ani w doktrynie prawnej. Bezprawne naruszenie dóbr osobistych wiąże się z odpowiedzialnością naruszcyciela, której pokrzywdzony może dochodzić na drodze sądowej. W przypadku stwierdzenia naruszenia, podmiot odpowiedzialny może zostać zobowiązany przez sąd nie tylko do zaprzestania naruszeń i naprawienia ich skutków, ale także do zapłaty zadośćuczynienia, którego górna granica nie jest określona.

Wartym wskazania jest także Konwencja o Prawach Dziecka, która w art. 9 ust. 1 gwarantuje, że **„Państwa-Strony zapewnią, aby dziecko nie zostało oddzielone od swoich rodziców wbrew ich woli, z wyłączeniem przypadków, gdy kompetentne władze, podlegające nadzorowi sądowemu, zdecydują zgodnie z obowiązującym prawem oraz stosowanym postępowaniem, że takie oddzielenie jest konieczne ze względu na najlepiej pojęte interesy dziecka [...]”** Powyżej wskazany artykuł wprowadza zasadę, iż prawo matki co do kontaktu ze swoim dzieckiem może być ograniczone wyłącznie przez kompetentne władze podlegające nadzorowi sądowemu, a nie jednostronnie przez Szpital. Prawo międzynarodowe znajduje swoje odzwierciedlenie także

---

¹ Karkowska Dorota, Ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta. Komentarz, wyd. III

² <https://brpd.gov.pl/2020/10/09/rzecznik-pandemia-nie-moze-lamac-prawa-rodzica-do-bycia-z-dzieckiem-w-szpitalu/>

w przepisach prawa polskiego, a mianowicie w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 1964 nr 9 poz. 59, z późn. zm.), gdzie zagwarantowane zostało w art. 110, iż władza rodzicielska może zostać zawieszona z powodu przemijającej przeszkody wyłącznie przez sąd opiekuńczy.

W związku z powyższym zwracam się do Pana **o podjęcie natychmiastowej interwencji** w tym zakresie, **aby procedura** dotycząca postępowania z noworodkami matek zakażonych lub z podejrzeniem Covid-19 **była zgodna z przepisami prawa** w tym zakresie **oraz wiedzą** i zaleceniami konsultantów wojewódzkich i krajowych z zakresu neonatologii i chorób zakaźnych, a co z tym związane w przypadku braku wskazań zdrowotnych (konieczność leczenia w oddziale Intensywnej terapii noworodka lub innych specjalistycznych oddziałach) – decyzja o ewentualnej zależała do decyzji matki.

2 pasatorem

PREZES
FUNDACJI RODZIĆ PO LUBZKU
Joanna Pietrusiewicz